

Dužnosnik jednu do pet godina nakon napuštanja dužnosti ne može u lobiste

Reguliranjem lobiranja povećava se transparentnost u donošenju odluka, a efikasnost zakonskog okvira **ovisi o usklađenosti s propisima za suzbijanje korupcije**, sprječavanju sukoba interesa i etičkim kodeksima

Tihomir PONOŠ

ZAGREB ► U Ministarstvu pravosuđa zgotovljene su smjernice za izradu zakona o lobiranju, što će vjerojatno razveseliti Hrvatsko društvo lobista koje u četiri godine svoga postojanja nije uspjelo izlobirati zakonsko reguliranje posla kojim se bave. Lobisti će morati biti registrirani i uvedeni u poseban registar lobista. Osim što moraju biti punoljetni i nekažnjavani, protiv njih da bi se mogli baviti tim poslom ne smije se voditi kazneni postupak, a tim se poslom neće smjeti baviti državni dužnosnici od jedne do pet godina nakon prestanka obnašanja dužnosti.

Transparentnost

U smjernicama se navodi da se reguliranjem lobiranja povećava transparentnost u donošenju odluka i sužava prostor za nastanak korupcije. No, efikasnost zakonskog okvira za lobiranje ovisi o usklađenosti s propisima o suzbijanju korupcije, sprječavanju sukoba interesa i etičkim kodeksima.

Ustrojavanjem lobiranja kao zakonske djelatnosti moralo bi se znati tko, za koga, za što, kod koga, kada i kako lobira. Naime, u registru, koji je zamišljen kao javno dostupni dokument, bili bi podatci o tome tko su osobe koje se bave

lobiranje, za koga te lobiraju, koja državna tijela su kontaktirana i kada te koji je bio cilj lobiranja. Budući zakon, koji bi mogao biti usvojen na proljeće sljedeće godine, jasno bi propisao i kako se državni dužnosnici ponašaju u odnosu s lobistima. Komunikacija dužnosnika s lobistima treba biti takva da omogućava javnu kontrolu. Dužnosnici moraju izbjegavati davanje povlaštenog tretmana interesnim grupama, a sve bi interesne grupe morale imati jednak pristup informacijama.

LOBIRANJE

Jedna od najvažnijih metoda u zakonodavnim i drugim političkim procesima u SAD

Smjernicama je predviđeno i to da bi dužnosnici morali izbjegavati odavanje tajnih informacija, nedostupnih javnosti, poput aktivnosti vezanih uz javnu nabavu. Drugačije kazano, dužnosnici bi u kontaktu s lobistima morali izbjegavati činiti ono što i inače ne smiju činiti. Dužnosnike se namjerava obvezati i na poštivanje transparentnosti što podrazumijeva javnu objavu sadržaja razgovora s lobistima.

Zakonom bi bilo određeno i

što se smatra lobiranjem, a to su sve aktivnost kojima je cilj utjecati na sustav donošenja odluka i kreiranja politike s namjerom stvaranja ili izmjena prijedloga zakona i drugih propisa, dodjela dozvola, donacija ili drugih financijskih pogodnosti te dogovaranja sastanka korisnika lobističke usluge i javnog dužnosnika.

Lobiranje je stara i jedna od najvažnijih metoda u zakonodavnom, ali i drugim političkim procesima u Sjedinjenim Američkim Državama. U europskim se državama lobiranje kao regulirana djelatnost kasnije razvija, a neke su države tek posljednjih godina usvojile propise o lobiranju. Europska komisija i Europski parlament u lipnju prošle godine pokrenuli su zajednički registar lobista i svih drugih koji na bilo koji način pokušavaju utjecati na kreiranje ili provedbu europskih politika. Riječ je o registru transparentnosti, a od lobističkog djelovanja pri EU godišnje se ostvari od 60 do 90 milijuna eura prihoda.

Regulirano lobiranje

U Sloveniji lobiranje je regulirano Zakonom o integritetu i sprječavanju korupcije. Lobirati je dopušteno samo registriranim lobistima. Izvješće koje lobist podnosi sadrži njegov porezni broj, podatke o interesnim organizacijama za koje je lobirao, iz-

Suziti prostor za nastanak korupcije

nosima koje je primio, izjavu vladinih tijela i osoba kod kojih se lobiralo, korištene vrste i tehnike lobiranja, te izjavu o vrsti i vrijednosti donacija političkim strankama. U slovenskom popisu je trenutno registrirano 59 lobista. U Poljskoj zakon o lobiranju datira iz 2006. godine, obavezna je registracija pri Registru lobista, ažuriranje osobnih podataka i podnošenje izvješća. Registar lobista vodi ministarstvo unutarnjih poslova

i uprave. Prije četiri godine zakon je usvojen u Kanadi, a cilj su zakona transparentnost i odgovornost u lobiranju. Za nadzor zakona i vođenje registra zadužen je povjerenik za lobiranje, neovisna osoba koju parlament imenuje na sedam godina. Makdonija je 2008. godine usvojila zakon o lobiranju, a lani je usvojila njegove izmjene i dopune. Razlog je bila komplicirana registracijska procedura zbog koje je registriran tek je-

dan lobist. Velika Britanija kodeksom je regulirala ponašanje parlamentarnih zastupnika i njihovu komunikaciju još ujesen 1996. godine. Početkom ove godine vlada je inicirala javnu raspravu o pokretanju obveznog registra lobista na temelju iskustva registra transparentnosti Europske unije. Krajem srpnja irska vlada potaknula je usvajanje zakona o lobiranju, a njegovo se usvajanje očekuje na proljeće 2013. godine.